T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/722
KARAR NO : 2022/198
KARAR TR : 18/04/2022

ÖZET: Davacının dava konusu ettiği taşınmaza ilişkin olarak,6292 sayılı Kanun'un 7 . maddesi uyarınca taşınmazın rayiç bedeline uygun başka bir taşınmazın verilmesi veya bedelinin tarafına ödenmesi istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açtığı davanın İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H.Y
Davalı : Kocaeli Defterdarlığı
Vekilleri : Av. K.Ö, Av. E.S
Av. D.A.T, Av. S.K
Feri Müdahil (Yalnızca Adli Yargıda : S.D

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun'un 7. maddesi uyarınca, Kocaeli İli, Gebze İlçesi, ... Köyü, .. Pafta, .. Parsel sayılı taşınmazın rayiç bedeline uygun başka bir taşınmazın verilmesi veya bedelinin tarafına ödenmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin 30/04/2014 tarihli ve 2684 sayılı işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

2. Açılan davada, davalı idare tarafından verilen cevap dilekçesinde; dava konusu taşınmazın ... oğlu S.D adına kayıtlı iken Gebze Asliye 2. Hukuk Mahkemesinin E.2004/245, K.2005/49sayılı ilamı ile taşınmazın davalı adına olan tapu kaydının iptali ile Hazine adına tapudaki tarla vasfıyla tapu kütüğüne kayıt ve tesciline karar verildiği, Yargıtay 20. Hukuk Dairesinin 2005/14245 Esas, 2006/1605 Karar sayılı ilamı ile ise Yerel Mahkemenin "*dava konusu taşınmazın tarla niteliği ile Hazine adına tesciline*" sözleri çıkarılarak bunun yerine "*orman niteliği ile Hazine adına tesciline*" yazılmak suretiyle düzeltilmesine ve kararın düzeltilmiş hali ile onanmasına karar verildiği; bu kararın Gebze Tapu Müdürlüğünün 27/07/2006 tarihli ve 8033 yevmiye numaralı işlemi ile ifa edilerek, taşınmazın Hazine adına Orman vasfi ile tescil edilmiş olduğu; davacı tarafından 11/06/2012 tarihinde verilen dilekçe ile taşınmazın 6292 sayılı Kanun hükümlerine istinaden kendisine iade edilmesi için başvuruda bulunulduğu, talep üzerine Defterdarlık Uzmanları Koordinatörlüğünce 10/01/2014 tarihli rapor düzenlendiği; İdarece değerlendirme işlemleri devam ederken, davacı tarafından başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemli olarak Kocaeli 2. İdare Mahkemesinin 2012/963 Esasında dava açıldığı, yapılan yargılama sonucunda 2013/1164 K. Sayılı karar ile "*6292 sayılı Kanun kapsamında, bir taşınmazın iade kapsamına girebilmesi için orman olduğu gerekçesiyle dava açılıp Hazine adına orman vasfıyla tescil edildikten sonra 2/B uygulaması sonucunda orman sınırları dışına çıkarılmış olması gerektiğinden orman vasfında olan ve özel mülkiyete konu edilmesi mümkün bulunmayan uyuşmazlık konusu taşınmazın Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılmasına ilişkin bir işlem ve tapu kayıtlarında bu yolda bir belirtme bulunmadığından, davacının söz konusu taşınmazın kendisine iade edilmesi istemiyle yaptığı başvurunun reddi yolundaki dava konusu işlemde hukuka ve mevzuata aykırılık görülmediği*" gerekçesi ile davanın reddine karar verildiği; verilen bukesin hüküm nedeniyle, öncelikle davanın kesin hüküm nedeniyle reddinin gerektiği; ayrıca, 6292 sayılı Kanun gereğince taşınmazın iadesinin mümkün bulunmadığı, çünkü Kanun'un *"Amaç ve Kapsam"* başlıklı 1 inci maddesinin 2 nci fikrasında *"Bu kanun, 6831 sayılı Kanunun 2 inci maddesine göre Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan yerler ile Hazineye ait tarım arazileri hakkında uygulanır."*; Kanun'un 7. maddesinin 1. fikrasında *"İlgililer tarafından idareye başvurulması ve idarece bu başvuru üzerine veya resen yapılan inceleme ve araştırma sonucunda doğruluğu tespit edilmesi halinde, tapu ve kadastro veya imar mevzuatına göre ilgilileri adına oluşturulan ve tapuda halen kişiler adına kayıtlı olan taşınmazlardan Hazine adına orman sınırı dışına çıkarıldığı gerekçesiyle tapu kütüklerine 2/A veya 2/B belirmesi bulunan veya konulan taşınmazların tapu kayıtları bedel alınmaksızın geçerli kabul edilir ve tapu kütüklerindeki 2/A veya 2/B belirtmeleri terkin edilerek tescilleri aynen devam eder, aynı gerekçeyle bu nitelikteki taşınmazlar hakkında dava açılmaz, açılan davalardan vazgeçilir. Açılan davalar sonucunda tapularının iptaliyle Hazine adına tesciline karar verilen kesinleşen ve tapuda henüz infaz edilmeyen taşınmazlar hakkında da aynı şekilde işlem yapılır. Ancak bu kararlardan infaz edilerek tapuda Hazine adına tescil edilen taşınmazlar ise, ilgilileri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde idareye başvurulması halinde, bedelsiz olarak önceki kayıt maliklerine veya kanuni mirasçılarına iade edilir.*" denildiği; söz konusu taşınmazın orman vasfi ile Hazine adına tescil

edildiği ve 6831 sayılı Kanun'un 2/B maddesi kapsamında orman sınırları dışına çıkarılmamış olduğundan 6292 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesinin hukuken mümkün olmadığı; dava konusu taşınmaz S.D adına kayıtlı iken Mahkeme kararı ile Hazine adına orman vasfiyla tescil olduğu, davacı H.Y tarafından S.D aleyhine Gebze 2.Asliye Hukuk Mahkemesinin 2002/305 esas sayılı davası ile satış vaadine dayalı tapu iptal ve tescil davası açılmış ise de kararda bedele ilişkin hüküm kurulmuş olduğundan, taşınmazın iadesi mümkün olsa dahi 6292 sayılı Kanunun 7. maddesi gereğince önceki kayıt maliklerine veya kanuni mirasçılarına iade edilmesinin gerektiği ve bu açıdan bakıldığında da davanın reddinin gerektiği savunulmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. **Kocaeli 1. İdare Mahkemesi 05/02/2015 tarihli ve E.2014/736, K.2015/101 sayılı kararı ile,**2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a hükmü uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şu şekildedir:

> *"..tapu ve kadastro veya imar mevzuatına göre ilgilileri adına oluşturulan taşınmazlara ilişkin olarak açılan davalar sonucunda mahkemelerce kişiler adına olan tapuları iptal edilerek; orman vasfıyla tapuda Hazine adına tescil edilen ve daha sonra Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan veya doğrudan Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan yerlerden olduğu gerekçesiyle Hazine adına tapuya tescil edilenlerin yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde başvurulması şartıyla ilgililerine iade ve tapu kütüklerindeki 2/A veya 2/B belirtmelerinin terkin edileceği anlaşılmakta olup, yasa maddesinin "2/A veya 2/B belirtmelerinin terkini" şeklindeki başlığından anlaşılacağı üzere gerek anılan terkinlerin, gerekse yasa kapsamındaki taşınmazların ilgililere iadesi veya başka bir taşınmaz verilmesinin sonuç itibariyle tapu kayıtlarında değişiklik gerektirdiği ve verilecek bir iptal kararının uygulanmasının bu sonucu doğuracağı, dolayısıyla dava konusu uyuşmazlığın görüm ve çözümünün idari yargının değil, tapu kayıtlarında değişiklik meydana getirebilecek bir şekilde karar vermeye yetkili olan adli yargının görev alanına girdiği sonucuna varılmıştır.*
>
> *Nitekim 6292 sayılı kanuna dayanılarak hazırlanan ve 04.07.2012 tarih ve 28343 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 345 sıra nolu Milli Emlak Genel Tebliğinin "İadeden Yararlanacaklardan İstenilecek Belgeler" başlıklı 12/c maddesinde, ilgililerden tapu ferağ işlemleri için T.C. kimlik numarasını içeren nüfus cüzdanının onaylı örneği, üç adet vesikalık fotoğraf, tüzel kişiler için ayrıca, taşınmaz tasarrufuna izinli olduğunu ve temsilcisini gösterir yetki belgesi ile imza sirküleri isteneceği belirtilmek suretiyle bahsi geçen madde kapsamında yapılacak başvuruların tapu kayıtlarında değişiklik meydana getirme kuvvetine haiz olduğu kabul edilmiştir."*

4. Davacı bu kez, Kocaeli İli, Gebze İlçesi, ... mevkii, .. pafta, .. parsel' de kayıtlı ve 5.860 m2 vasıflı tarlayı Kadıköy 7. Noterliği tarafından düzenlenmiş olan satış vaadi sözleşmesi ile satın aldığını, satış vaadi borçlusu S.D yanında feri müdahil olduğu yargılama sonucunda Gebze 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kesinleşmiş ilamı ile taşınmazın tapu kayıtlarının iptali ile Hazine adına orman olarak tesciline karar verildiğini, Hazine aleyhine tapu iptali ve tescil davasına devam etme olanağı kalmadığından davanın mecburen satış vaadi borçlusu aleyhinde tazminat talebine dönüştürüldüğünü, Gebze 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 14/12/2006 tarih ve E.2002/305, K.2006/575sayılı ilamında lehine verilen kararın Yargıtay denetiminden de geçerek kesinleştiğini, satış vaadinin geçerli olduğunun tescil edildiğini, tapulu taşınmazın hiçbir zaman orman olmadığını, tarla niteliğinde olduğunu, 6292 sayılı Kanun gereğince taşınmazının iadesini talep ederek idare mahkemesinde açtığı davanın reddedildiğini, davanın temyiz aşamasında olduğunu, zararı sebebiyle AİHM'ye başvurduğunu; Kocaeli Defterdarlığının 30/04/2014 tarihli yazısında, 6292 sayılı Kanun'un 7. maddesinin, iadesini talep ettiği taşınmazı kapsamadığı gerekçesiyle taşınmaz ile ilgili yapılacak bir işlem bulunmadığı cevabı verildiğini, davalı idare işleminin iptali talebiyle açtığı iptal davası sonucunda, Kocaeli 1. İdare Mahkemesinin 05/02/2015 tarih ve E.2014/736,K.2015/101sayı ile, uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı verdiğini, kararın kesinleştiğini, bu nedenle adli dava açılması zarureti doğduğunu ifade ederek; 6292 sayılı Kanun'a dayalı yeni bir çalışma ile taşınmaz orman dışına çıkarılabileceğinden iade hakkının saklı tutularak, taşınmazın yerine rayiç bedeline uygun başka bir taşınmaz verilmesine, mümkün olmaması durumunda rayiç bedelin ödenmesine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

5. Gebze 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 28/03/2019 tarihli ve E.2016/353, K.2019/154 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek; davacının tüm zararını Mahkeme kararıyla tazmin ettiği, geçerli olan ancak sonradan ifası imkansız hale gelen sözleşme gereğince6292 sayılı Kanun kapsamında *"hak sahibi"* olmayacağından, iade veya tazminat başvuru hakkının da bulunmayacağı; satış vaadi sözleşmesinin imkansız hale gelmesiyle tapu kayıtlarında malik olamadığından davacının bu Kanun kapsamında başvuru hakkının bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar vermiştir. Bu karara karşı davacı istinaf yoluna başvurmuştur.

6. Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi 31/10/2019 tarihli ve Dosya No.2019/1188, K.2019/971 sayılı kararı ve*"...6292 Sayılı Yasanın ilgili maddelerinde tapu kaydına dayalı olarak 7.madde kapsamında talepte bulunulması durumunda 7.maddede sayılan şartların var olup olmadığı yönünde idareye başvuruda bulunulması gerektiği belirtilmektedir. 9.maddedeki istisnai durumlar haricinde Adli Yargının görev alanına giren herhangi bir düzenleme de bulunmamaktadır. İlgililerin 7.maddeye göre taleplerine idarece değerlendirme ve araştırma yapılarak karar verilmesi gerekmekte olup, idarenin yetki ve tasarrufunda olan bir*

konunun yargısal faaliyet alanı 2577 Sayılı Yasanın 2.maddesi kapsamında kaldığı anlaşıldığından menfaatleri ihlal edilenlerce açılacak davaların İdare Mahkemesinde açılması gerekmektedir. " gerekçesi ile, istinaf isteminin kabulüne, Gebze 3.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararının kaldırılmasına, davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

7. **Gebze 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 24/12/2019 tarihli ve E.2019/257, K.2019/412 sayılı kararı ile,** Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesinin E.2019/1188,K. 2019/971sayılı kararı doğrultusunda, eldeki davada açıklanan ilkeler ve Yargısal İçtihatlarda belirtildiği üzere davacı tarafından davalı aleyhine açılan iş bu davada 6292 Sayılı Kanun'un 7. maddesine dayalı olarak talepte bulunulduğu, Kanun'un 7.maddesinde sayılan şartların var olup olmadığının değerlendirilmesinin idarenin yetki ve tasarrufunda olduğu, taraflar arasındaki ihtilafın idari hukuk ilke ve kurallarına göre çözülmesi gereken bir uyuşmazlık olduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle, 6100 sayılı HMK' nın 114/1-b maddesi yollamasıyla 6100 sayılı HMK' nın ll5/2 maddesi gereğince davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine karar vermiş; istinaf yoluna başvurulması üzerine Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi 21/01/2021 tarih veE.2020/463, K.2021/23 sayı ile, istinaf başvurusunun, esastan reddine karar vermiş, temyiz yoluna başvurulmaması üzerine görevsizlik kararı kesinleşmiştir.

8. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Kanun'un 14., 15. ve 16. maddeleri uyarınca Danıştay Başsavcılığı ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından görüş istenmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

A. Danıştay Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

9. Danıştay Başsavcısı yazılı düşüncesinde, davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu yönünde görüş bildirmiştir. Görüşün ilgili kısımları şu şekildedir:

> "*Olayda 6292 sayılı Yasa kapsamında dava konusu taşınmazların, bedelsiz olarak iade şartlarını taşıyıp taşımadığı, taşınmazın yerine rayiç bedellerinin ödenip ödenmeyeceği ya da rayiç bedele uygun taşınmaz verilip verilmeyeceğinin saptanması işlemlerinin her birinin birer idari işlem olduğu, işlemlerin bir idari mercii tarafından tek yanlı olarak tesis edildiği, davanın kökeninde çözüme kavuşturulmamış mülkiyet, kadastro gibi hukuki ilişkinin bulunmadığı görüldüğünden davanın idari yargı yerince görülmesi gerekmektedir.*
>
> *Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesinin 28/05/2020 tarih ve E:2020/56, K:2020/309 sayılı kararı da bu yöndedir.*"

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

10. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu yönünde görüş bildirmiştir. Görüşün ilgili kısımları şu şekildedir:

> "*... davanın konusunun 6292 sayılı Kanun kapsamında söz konusu taşınmazın bedelsiz olarak iadesi, taşınmaz yerine rayiç bedele uygun başka bir taşınmaz verilmesi veya taşınmaz yerine rayiç bedelinin ödenmesi şartlarını taşıyıp taşımadığının belirlenmesine yönelik olduğu ve davalı idarece bu Kanun uyarınca kamu gücü kullanılarak tek yanlı irade ile tesis edilmiş bir işleme ilişkin bulunduğu anlaşılmış olup, belirtilen duruma göre dava konusu uyuşmazlığın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1.a maddesinde yer alan "idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları" kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.*
>
> *Uyuşmazlık Mahkemesinin 25.02.2019 tarihli ve E.2018/820, K.2019/117 ve 28.05.2020 tarihli ve E.-K.2020/56-309 sayılı kararlarında da aynı hususlar vurgulanmıştır.*"

IV. İLGİLİ HUKUK

11. 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun'un "*Amaç ve kapsam*" başlıklı 1. maddesi şöyledir:

> "*(1) Bu Kanunun amacı; 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesi gereğince, Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan yerlerin değerlendirilmesi, yeni orman alanlarının oluşturulması, nakline karar verilen Devlet ormanları içinde veya bitişiğinde bulunan köyler halkının yerleştirilmesi ve orman köylülerinin kalkındırılmasının desteklenmesi ile Hazineye ait tarım arazilerinin satışına ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.*
>
> *(2) Bu Kanun, 6831 sayılı Kanunun 2 nci maddesine göre Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan yerler ile Hazineye ait tarım arazileri hakkında uygulanır.*"

12. 6292 sayılı Kanun'un *"Tanımlar"* başlıklı 2. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"*(1) Bu Kanunun uygulanmasında;*

a) 2/A alanları: 6831 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine göre Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan ve çıkarılacak yerleri,

b) 2/B alanları: 6831 sayılı Kanunun 20/6/1973 tarihli ve 1744 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesi ile 23/9/1983 tarihli ve 2896 sayılı, 5/6/1986 tarihli ve 3302 sayılı kanunlarla değişik 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendine veya kesinleşmiş mahkeme kararlarına göre Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan ve çıkarılacak yerleri,(...) ifade eder."

13. 6292 sayılı Kanun'un *"Hak sahibi, başvuru ve doğrudan satış"* başlıklı 6. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"*(1) 2/B alanlarında bulunan taşınmazlar hakkında bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce düzenlenen güncelleme listelerine veya kadastro tutanaklarına ya da kesinleşmiş mahkeme kararlarına göre oluşturulan tapu kütüklerinin beyanlar hanesine göre; bu taşınmazların 31/12/2011 tarihinden önce kullanıcısı ve/veya üzerindeki muhdesatın sahibi olarak gösterilen kişilerden bu taşınmazları satın almak için süresi içerisinde idareye başvuran ve idarece tespit edilen satış bedelini itiraz ve dava konusu etmeksizin kabul edenler bu Kanuna göre hak sahibi sayılır.*

(2) 2/B alanlarında bulunan taşınmazlar hakkında bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra düzenlenecek güncelleme listelerine veya kadastro tutanaklarına ya da kesinleşmiş mahkeme kararlarına göre oluşturulacak tapu kütüklerinin beyanlar hanesine göre; bu taşınmazların 31/12/2011 tarihinden önce kullanıcısı ve/veya üzerindeki muhdesatın sahibi olarak gösterilecek kişilerden bu taşınmazları satın almak için süresi içerisinde idareye başvuran ve idarece tespit edilen satış bedelini itiraz ve dava konusu etmeksizin kabul edenler de hak sahibi sayılır.

(3) Hak sahiplerinden birinci fıkra kapsamında olanlar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde, ikinci fıkra kapsamında olanlar ise, güncelleme listelerinin tescil edildiği veya kadastro tutanaklarının kesinleştiği tarihten itibaren sekiz ay içinde idareye başvurarak, bu taşınmazların bedeli karşılığında kendilerine doğrudan satılmasını isteyebilirler.

...

(6) Hak sahiplerine satış işlemleri idarece, başvuru süresinin bittiği tarihten itibaren en geç altı ay içinde sonuçlandırılır.

(7) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce düzenlenen güncelleme listeleri veya kadastro tutanakları kapsamında kalan taşınmazların satış işlemleri, 1/5/2010 tarihinden itibaren tespit edilen rayiç bedeller üzerinden yapılır..."

14. 6292 sayılı Kanun'un *"2/A veya 2/B belirtmelerinin terkini ve iade edilecek taşınmazlar"* başlıklı 7. maddesi şöyledir:

"(1) İlgililer tarafından idareye başvurulması ve idarece bu başvuru üzerine veya resen yapılan inceleme ve araştırma sonucunda doğruluğu tespit edilmesi hâlinde;

a) Tapu ve kadastro veya imar mevzuatına göre ilgilileri adına oluşturulan ve tapuda halen kişiler adına kayıtlı olan taşınmazlardan Hazine adına orman sınırı dışına çıkarıldığı gerekçesiyle tapu kütüklerine 2/A veya 2/B belirtmesi bulunan veya konulan taşınmazların tapu kayıtları bedel alınmaksızın geçerli kabul edilir ve tapu kütüklerindeki 2/A veya 2/B belirtmeleri terkin edilerek tescilleri aynen devam eder, aynı gerekçeyle bu nitelikteki taşınmazlar hakkında dava açılmaz, açılan davalardan vazgeçilir, açılan davalar sonucunda tapularının iptaliyle Hazine adına tesciline karar verilen, kesinleşen ve tapuda henüz infaz edilmeyen taşınmazlar hakkında da aynı şekilde işlem yapılır. Ancak bu kararlardan infaz edilerek tapuda Hazine adına tescil edilen taşınmazlar ise, ilgilileri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde idareye başvurulması hâlinde, bedelsiz olarak önceki kayıt maliklerine veya kanuni mirasçılarına iade edilir.

b) Özel kanunları gereğince Devlet tarafından kişilere satılan, dağıtılan, trampa edilen, bedelli veya bedelsiz olarak devredilen veya iskânen verilen ya da özelleştirme suretiyle satılanlar ile hisseleri devredilen özel hukuk tüzel kişileri adına kayıtlı olan ancak daha sonra Hazine adına orman sınırı dışına çıkarıldığı gerekçesiyle tapu kütüklerine 2/A veya 2/B belirtmesi konulan taşınmazların tapu kayıtları geçerli kabul edilir, aynı gerekçeyle bu nitelikteki taşınmazlar hakkında dava açılmaz, açılan davalardan vazgeçilir, açılan davalar sonucunda Hazine adına tescil edilenler ise, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde ilgilileri tarafından idareye başvurulması hâlinde önceki maliklerine veya kanuni ya da akdî haleflerine bedelsiz olarak iade edilir. Ancak, bu kişilerden taşınmazlarına karşılık daha önce yer verilenlere veya bedeli ödenenlere iade işlemi yapılmaz.

c) Bu fıkra kapsamında kalan taşınmazların kullanıcılarının kayıt maliklerinden farklı kişiler olmaları ve kayıt maliklerinin bu fıkradan yararlanmak istemeleri hâlinde, kullanıcılar bu Kanunda belirtilen şartları taşısalar dahi doğrudan satış hakkından yararlanamazlar.

(2) Birinci fıkra kapsamında kalan taşınmazlardan orman sınırı dışına çıkartılacak yerlerde bulunan ve Hazine adına orman sınırı dışına çıkarıldığı gerekçesiyle tapu kütüklerine 2/B belirtmesi konulması gereken taşınmazların tapu kütüklerine 2/B belirtmesi konulmaz ve bunlar hakkında dava açılmaz.

(3) Birinci fıkra kapsamında kalan taşınmazlardan tapuda Hazine adına tescilli olan taşınmazlar hakkında aynı fıkrada belirtilen süre içerisinde idareye başvurmayan ilgililerin hakları bu süre sonunda sona erer, bu kişiler idareden başkaca talepte bulunamazlar, hak ve tazminat talep edemezler ve dava açamazlar. Bu taşınmazlardan Hazine adına tescilli olanlar idarece satış dâhil genel hükümlere göre

değerlendirilir.

(4) Bu maddeye göre ilgililerine iade edilmesi gereken taşınmazlardan orman olduğu iddiasıyla Orman Genel Müdürlüğünce açılan davalar sonucunda orman niteliğiyle Hazine adına tescil edilen, fiilen orman niteliğinde olan veya bu nedenle dava açılması gereken, ağaçlandırılmak üzere Orman Genel Müdürlüğüne tahsis edilen, kamu hizmetlerine ayrılan veya bu amaçla kullanılan, özel kanunlar gereğince değerlendirilmesi gereken veya Maliye Bakanlığınca belirlenen taşınmazlar ilgililerine iade edilmez. Bu taşınmazların yerine, idarece belirlenen ve ilgililerince itiraz ve dava konusu edilmeksizin kabul edilen rayiç bedelleri ödenebilir veya rayiç bedellerine uygun taşınmazlar verilebilir."

15. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16.Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL' ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 18/04/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının 15. maddede belirtilen hükmün aksine, davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece, ekinde idari yargı dosyası olmadan Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği; dosyanın iade edilmesi üzerine, adli yargı yerince idari yargı dosyasının Mahkemesinden istenildiği ancak dosyanın imha edilmesi nedeniyle Kocaeli İdare Mahkemesinin dava dosyasının UYAP çıktıları temin edilerek Mahkememize gönderildiği ve sonuçta usule ilişkin başka bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, davacının6292 sayılı Kanun'un 7. maddesi uyarınca, Kocaeli İli, Gebze İlçesi, Muallim Köyü, 1 Pafta, 2 Parsel sayılı taşınmazın rayiç bedeline uygun başka bir taşınmazın verilmesi veya bedelinin tarafına ödenmesi istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin 30/04/2014 tarihli ve 2684 sayılı işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin yerleşmiş içtihatlarına göre, tapu kayıtlarına güvenerek kişilerin satın aldıkları taşınmazlarla ilgili olarak oluşan zararların tazmini amacıyla Medeni Kanun'un 1007. maddesi kapsamında açılan davaların adli yargı yerlerinde görülmesinin gerektiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. Buna karşılık, adli ve idari yargı yerlerinde açılan davalarda, esas olarak 6292 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında taşınmazın iadesi, bunun mümkün olmaması halinde, taşınmazın rayiç bedeline uygun başka bir taşınmaz verilmesi bunun da mümkün olmaması halinde taşınmazın rayiç bedelinin ödenmesinin talep edildiği; aynı zamanda bu amaçla yapılan başvurunun da idarece reddedildiği, öte yandan davacının "*iade hakkını saklı tutularak*" diğer talepleri yönünden davalarını açtığı görüldüğünden; görev uyuşmazlığının bu kapsamda incelenip- sonuçlandırılması gerektiği açıktır.

20. Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte irdelendiğinde; dava konusu taşınmazın 6292 sayılı Kanun kapsamında bedelsiz olarak iade şartlarını taşıyıp taşımadığı, taşınmazın yerine rayiç bedellerinin ödenip ödenmeyeceği ya da rayiç bedellerine uygun taşınmaz verilip verilmeyeceğinin saptanmasının birer idari işlem olduğu; işlemin, idari bir merci tarafından tek yanlı olarak tesis edildiği, işin esasının da idare hukuku ilkelerine göre incelemeye uygun olduğu; davanın kökeninde, çözüme kavuşturulmamış mülkiyet, kadastro vs. gibi hukuki ilişkinin bulunmadığı görülmektedir.

21. Bu durumda, açılan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2. birinci fikrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtildiği üzere; *"İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları"* ve *"İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları"* kapsamında, idari yargı yerince çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Kocaeli 1. İdare Mahkemesinin 05/02/2015 tarihli ve E.2014/736, K.2015/101 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Kocaeli 1. İdare Mahkemesinin 05/02/2015 tarihli ve E.2014/736, K.2015/101 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

18/04/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİİLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN